

Murray Stein - Elena Caramazza

Jungcu Psikolojide Zamansallık, Suçluluk ve Kötülük Problemi

Çeviri:
Erdem Tilci

alBaraka
Yayınları

MURRAY STEIN

Yale Üniversitesinde edebiyat ve ilahiyat, Chicago Üniversitesinde din ve psikoloji alanlarında öğrenim görmüş, C. G. Jung Enstitüsü (Zürih) mezunu bir analitik psikologdur. Jungcu psikoloji alanında uluslararası ölçekte tanınan bir isim olan Stein, bireyleşme, sembolizm ve ruhsal dönüşüm üzerine çalışmalarıyla dikkat çekmiştir. 2001-2004 yılları arasında Uluslararası Analitik Psikoloji Derneği'nin (IAAP) başkanlığını yürütmüş, ayrıca ISAP-Zurich'te eğitim ve denetim analisti olarak görev yapmıştır. *Jung's Map of the Soul* başta olmak üzere Jungcu kuramın çağdaş yorumlarına katkıda bulunan çok sayıda eserin yazarıdır.

ELENA CARAMAZZA

Tıp doktoru, çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanı, Jungcu analist ve eğitimcidir. Roma'da klinik analiz çalışmalarını sürdürmekte, aynı zamanda İtalyan Analitik Psikoloji Derneği (AIPA) ve Uluslararası Analitik Psikoloji Derneği (IAAP) üyesi olarak görev yapmaktadır. Analitik psikolojide gölge arketipi, kader, yazgı ve kuşaklararası aktarım süreçleri üzerine çalışmalarıyla tanınır. Özellikle *The Absolute Shadow: Destiny, Fate, and Intergenerational Processes in Analytical Psychology* adlı eserinde, gölge kavramını kuşaklararası dinamiklerle ilişkilendiren özgün bir yaklaşım geliştirmiştir. Ayrıca Jungcu kuramda utanç, kötülük ve zaman deneyimi üzerine yayımlanmış çok sayıda makalesi bulunmaktadır.

ERDEM TİLCİ

1986 yılında Bursa'da doğdu. Lise eğitimini İstanbul'da tamamladı. 2010 yılında Selçuk Üniversitesi İktisat Bölümü'nden mezun oldu. 2018 yılında Ankara Üniversitesi Felsefe Tarihi Bölümü'nde "Heidegger'in Hegel Yorumunun Eleştirel Bir Değerlendirmesi" başlıklı yüksek lisans teziyle mezun oldu. 2024 yılında ise Hacı Bayram Veli Üniversitesi Felsefe Bölümünden "Erken Dönem Sartre'da Özgürlük Olanaklarının Çözülmesi" başlıklı doktora teziyle mezun oldu. Son 10 yıldır çeviri çalışmalarını sürdürmektedir.

ASYA SETİNAY KARAGÜL

1996 İstanbul doğumludur. Lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Tarih Bölümünde tamamlayan Karagül, yüksek lisansını da yine aynı üniversitenin Yakın Çağ Tarihi Anabilim Dalında yapmıştır. 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Kars Kalesi'nin düşüşü üzerine yüksek lisansını tamamlayan Karagül, hâlihazırda aynı üniversitede, Kafkasya ve Anglo-Rus ilişkileri bağlamında doktora çalışmalarına devam etmektedir.

İçindekiler

Çevirmenin Önsözü.....	7
Teşekkür.....	9
Şekiller	11
Önsöz	13
Clementina Pavoni	
Ön Açıklama	19
Elena Caramazza	

BÖLÜM 1

Başka Bir Çağın Müziği: Wolfgang Pauli'nin "Piyano Dersi"	21
Murray Stein	

BÖLÜM 2

Murray Stein'a Yöneltilmiş Bir Sorunun Ana Hatları	
Zaman Boyutları: Panikkar ile Jung Arasında Bir Karşılaştırma	39
Elena Caramazza	

BÖLÜM 3

Dört Zamansallık Tarzı ve Utanç Problemi	45
Murray Stein	

BÖLÜM 4

Murray Stein'in "Dört Zamansallık Tarzı ve Utanç Problemi"	
Adlı Makalesi Üzerine Düşünceler	
Zamanlılık ile Bozuk Zamanlılık Arasındaki	
Köprü Olarak Eşzamanlılık.....	81
Elena Caramazza	

BÖLÜM 5

Kötülük Problemi Üzerine: Erich Neumann ve C.G. Jung	95
Murray Stein	

BÖLÜM 6

Kötülük Problemi	109
Elena Caramazza	
Sonsöz	117
Fulvia de Benedittis, Sandra Fersurella	
ve Silvia Presciuttini	
Pauli'nin "Piyano Saati" – Müzik Eşliğinde Bir Yorum	135
Murray Stein	
Dizin.....	147

Çevirmenin Önsözü

Psikanalizin Freudcu-Lacancı hattından ve onun tutturduğu istikametten bakıldığında, Jung'un analitik psikolojisi modern bilimden bir geri çekilmeyi temsil ediyormuş gibi görünür. "Arke-tipler", "kolektif bilinçdışının değiştirilemez tözleri", "toplumsal cinsiyetlerin İdeaları"na ulaşma çabası ve başka şeyler: Jung sanki insanlık tarihinin simgelerinde bir kalıcılık bulmuş ve bunların şu anda yaşayan insanların zihinsel dünyasında işler hâlde olduğuna inanmıştır. Bir başka deyişle, modernitenin çeşitli öznellik söylemlerini çapraz kesen yabancılaşma ve dünyanın şeyleşmesi meselesi, Jung açısından sadece burjuva dünyasına ait bir problem değildir; bütün bir kolektif tarihin imgelemine ve dokusuna derinlemesine sirayet etmiştir ve bütün bu uygarlığın yarattığı kolektif nevrozdan modern insanlar da kendi paylarına düşeni alacaklardır.

Bütün bunlara yoğun eleştiriler getirilmiş ve Jung defaten gerici olmakla suçlanmıştır. Bütün bu eleştiriler doğruysa eğer, o zaman bugün neden Jung ile uğraşmaya devam ediyoruz? Eğer modern bilim tözleri değil, ilişkileri düşünüyorsa, neden Jung'un değişimden muaf tözler arayışıyla oyalanalım ki? Bence Jung'un özgünlüğü, verdiği cevapların bilimsel mahiyetinden ziyade, psikanalizin gündemine taşıdığı sorunların özgüllüğünde ve

yakıcılığında yatıyor. Ne Freud ne de Lacan öznenin “zamansallığı” (*temporality*) meselesiyle bu kadar yoğun çaba sarf ederek uğraşmamıştır. Felsefe tarihinin en kadim problemlerinden biri olan ve yakın zamanlarda yeniden hararetlenen “kötülük problemi”ne psikanalitik gelenek içerisinde yer alan hiçbir filozof bu kadar kafa patlatmamıştır. Mitlerin bilinçdışıyla ilişkisi ve dinler tarihinin sembolik ve imgesel formları da psikanalizde sadece Jung’un ilgilendiği meselelermiş gibi görünüyor.

Elena Caramazza ve Murray Stein, 2016 senesinde, Stein’in İtalya’da verdiği bir seminerde (*Başka Bir Çağın Müziği: Wolfgang Pauli’nin “Piyano Dersi”*) karşılaşıyorlar ve Caramazza Stein’in sunumundan çok etkilenerek kendisine bir mail gönderiyor. Bu yazışma Stein’in da çok ilgisini çekmiş olacak ki birbirlerine verdikleri yanıtları bilimsel bir formatta düzenleyip karşılıklı fikir alışverişini bir süre devam ettiriyorlar. İşte elinizdeki kitap bu keyifli alışverişin bir sonucu. Müzikten metafiziğe, kötülük probleminden yaşamın anlamına varasıya bir dizi kadim meseleyi anlaşılır bir üslupla ele alan yazarlar, modern dünyadaki anlam kaybını ve ruhsal kanamayı durdurmanın olası yollarını öneriyorlar. Jung araştırmalarının ülkemizde kazandığı ivme ve hareketlenme düşünüldüğünde, elinizdeki kitap bu tartışmalara özlü katkılar yapabilecek bir dizi içerik ve izlek sunuyor. Kendimizle ve tarihimizle yüzleşmek için Jungcu perspektiflere bir kez daha bakmanın bize kazandıracağı çok şey varmış gibi görünüyor.

Erdem Tilci

Teşekkür

Her şeyden önce, Nisan 2016'da Roma'daki AIPA'da (İtalyan Analitik Psikoloji Derneği) verdiği *Başka Bir Çağın Müziği: Wolfgang Pauli'nin "Piyano Dersi"* adlı konferansıya ilgili fikir alışverişinde bulunmayı kabul eden Murray Stein'a teşekkür etmek istiyorum.

Murray Stein ile aramızdaki diyalogun en anlamlı parçalarını yakalayan Önsöz için meslektaşım ve arkadaşım Clementina Pavoni'ye minnettarlığımı sunuyorum.

Meslektaşlarım Fulvia De Benedittis'e, Sandra Ferzurella'ya, Silvia Presciuttini'ye ve aile terapistlerine, Sonsözleri için teşekkür ediyorum: Kitaba yazdığım bölümlerde onların klinik deneyimlerinden çok fazla istifade ettim.

El yazmasının hazırlanmasında bana tavsiyelerde bulunan Heather Evans'a özel olarak teşekkürlerimi gönderiyorum.

Murray Stein'ın yazdığı denemelerin ruhunu anlamamı sağlayan Paola Cascino'nun çevirisi, onun yaklaşımını eksiksiz biçimde anlamama imkân tanıdı.

Kaleme aldığım bölümleri yaptığı İngilizce çeviride sadakatle tercüme eden Susie Ann White, özel bir teşekkürü hak ediyor.

Murray Stein'ı AIPA'da bir konferans vermeye davet eden ve daha sonra kitabın taslağının hazırlanmasında bana yardımcı

olan *Studi Junghiani* (Jungcu Araştırmalar) yönetim kurulunda-ki meslektaşlarıma teşekkür etmek istiyorum.

Neticede, bu kitabı ortaya çıkarmam için beni cesaretlendiren İtalyan yayıncım Moretti&Vitali'ye teşekkür etmek istiyorum.

Sonuncusu ama bir o kadar önemlisi de eşim Mino Vianello bu girişiminde bana yardımcı oldu: Onun aralıksız cesaretlendirmesi olmasaydı, bu kitap var olmazdı.

Üçüncü Bölüm ilk olarak burada yayınlanmıştı: Hinton&Willemsen (ed.), *Temporality and Shame* (Routledge, 2017), s. 214-241.